

Undervisningsmaterialer i dansk beregnet til 10. klasse
Udgivet af Námsgagnastofnun - den islandske stats center for
undervisningsmaterialer.

Nordplus projekt, Dansk 1-2-3
Seminar i Nuuk 6. – 10. august 2015
Brynhildur Anna og Þórhildur

Analyse af undervisningsmaterialer

- Er en del af projektet „ Dansk som 1., 2. og 3. sprog“
- Projektet er støttet af NordPlus sprog
- Deltagende nationer er Danmark, Færøerne, Grønland og Ísland
- På planen er at materiale fra de andre nationer også bliver analyseret
- Her bliver der præsenteret nogle elementer der er grundlaget for analysen af materialerne og foreløbige resultater

Den islandske læseplan i fremmedsprog

Læseplanen for fremmedsprog består af en tredelt referenceramme, som elever kan måle deres kompetencer med.

- I rammens vandrette akse beskrives kompetencer og i den lodrette defineres de færdigheder som beskrives i sprogenes læseplan.

Europarammen, CEFR, er teoretisk og pædagogisk grundlag for læseplaner mange steder i Europa.

- CEFR består af seks trin (A1, A2, B1, B2, C1, C2) og islandsk læseplan i sprog beskriver kompetencer på trin A1, A2, A2+.

Læseplanens kompetencebeskrivelser

2013

	trin 3
Lytte	Eleverne kan uden problemer forstå talt sprog om forskellige emner i familiære sammenhænge, når det bliver præsenteret på en forståelig manér
Læse	Eleverne kan læse til nytte og glæde forskellige almene tekster med et rimeligt varieret ordforråd og vælge læsestrategier efter tekstens natur og formålet med læsningen
Kommunikation	Eleverne kan vise at de er i stand til rimeligt at kommunikere om kendte emner, bruge nogenlunde korrekt sprog, normal udtale, tryk og intonation, anvende gængse fraser i dagligtale, høflighedsstrategier, fyldeord og har til deres rådighed strategier for at gøre dem selv forståelige og forstå andre, fx ved at bede partneren om at omformulere
Fortælle	Eleverne kan udtrykke sig på en forståelig måde om de emner de er kendt med, bruge sproget forholdsvis præcist med henblik på regler om sprogbrug, intonation og valg af ord
Skrive	Eleverne kan skrive en flydende, sammenhængende tekst og bruge forholdsvis korrekt sprog om emner de godt kender og vise at de behersker ordforråd og skriftsprogets hovedregler og bruge relevante strukturer og kohæsion i en tekst og egnede forbindeord.
Kultur	Eleverne kan vise at de har god kendskab til målsprogets daglige liv og kultur og at er godt kendt med det som ligner og er forskelligt fra deres egne omgivelser.

Karakteristik A2 – B1: kort kommunikation, med og uden støtte fra samtalepartner, billeder eller gesturer

level group name	level	level name	description
Basic User	A2	Waystage or elementary	<p>Forstår mest almindelige ord og udtryk tilknyttet deres nærmiljø og behov (fx oplysninger om egen person, familie, indkøb, omgivelser og arbejdsmiljø).</p> <p>Kan formidle mundtligt oplysninger og have enkle rutinemæssig kommunikation i kendte situationer.</p> <p>Kan beskrive, skriftligt, på en enkel måde, forhold i eget liv, nærmiljø og behov.</p>
			<p>Forstår i hovedtræk kendte emner som bliver præsenteret på en klar måde angående arbejde, skole, fritid osv.</p> <p>Kan klare sig i næsten alle situationer som kan opstå på rejser i målsprogets område.</p> <p>Kan skrive en enkel, sammenhængende tekst om kendte emner eller som er relateret til vedkommendes interesser.</p> <p>Kan beskrive erfaringer, begivenheder, drømme, håb og ambitioner (A2) og forklaret/argumenteret for dem (A2+).</p>
Independent user	B1	Threshold or intermediate	

Eroparammets domains og temaer A2 – B1

Domain	A2	B1	Tema
personal	50%	25%	<p>Familie: fester, relationer</p> <p>Venner: grupper, individer, relationer, kammerater, karakteristik, problemer, smag, interesser</p> <p>Fritid: idræt, musik, film, internettet, læsning, gå ud</p> <p>Hjemmet: familie, hjemme hos venner, interiør</p> <p>Ting: telefon, playstation, computere, mode og brands</p> <p>Kæledyr: nærhed/afstand, tilknytning til dyr</p>
public	40%	50%	<p>Folk: film-, musik-, idrætsstjerner</p> <p>Det offentlige: Repræsentanter for lov og orden, administration, og foreningers</p> <p>At gå ud: film, restauranter, diskoteker, stadioner, teatre, svømmebassiner, shopping, koncerter</p> <p>Fri: strand, højlandet, byer, provinsen, udlande</p> <p>Ting: mad, finanser og bevidsthed om penge og finanser, transportmidler og transportmåde</p> <p>Begivenheder: ulykker, sygdomme, sundhed</p>
educational)	10%	20%	<p>Folk: elever/studerende, lærere, skolepersonale</p> <p>Studierejser: pennevenner, andre lande, andres kulturer, lære sprog i udlandet.</p> <p>Ting: bøger og skolemiljø</p> <p>Begivenheder: skolefester. åbne dage, udstillinger, eksamensresultater</p>
professional	0%	0%	Arbejde, arbejdsmarked, sommerjob, karrier, osv.

NB!

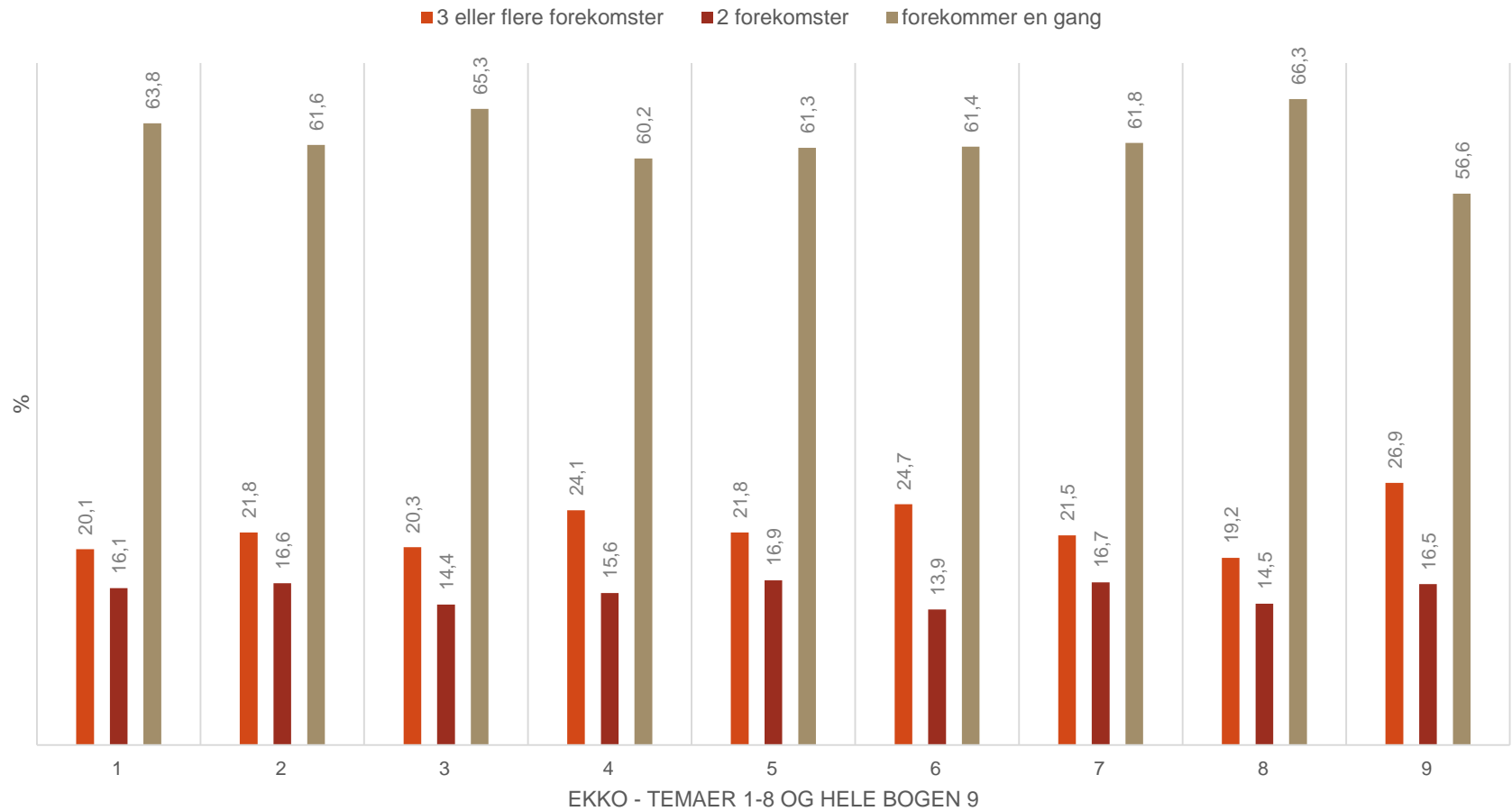
I analysen af Ekko og SMIL som helhed bliver der hovedsagelig fokuseret på LIX-tal og frekvens (hvor tit hver og en ordform forekommer i de enkelte temaer og materialet som helhed).

I temaet om Sport i EKKO er der gjort **et forsøg** på at gruppere ordforrådet i henhold til Europarammens domæner.

Formlen som ligger bag LIX-tal bygger på antal lange ord og sætningslængde. Den er dog ikke videnskabeligt begrundet, men giver et godt fingerpeg om tekstens sværhedsgrad.

Hele EKKO (2013)

EKKO - ORDFORRÅÐ - FREKVENNS

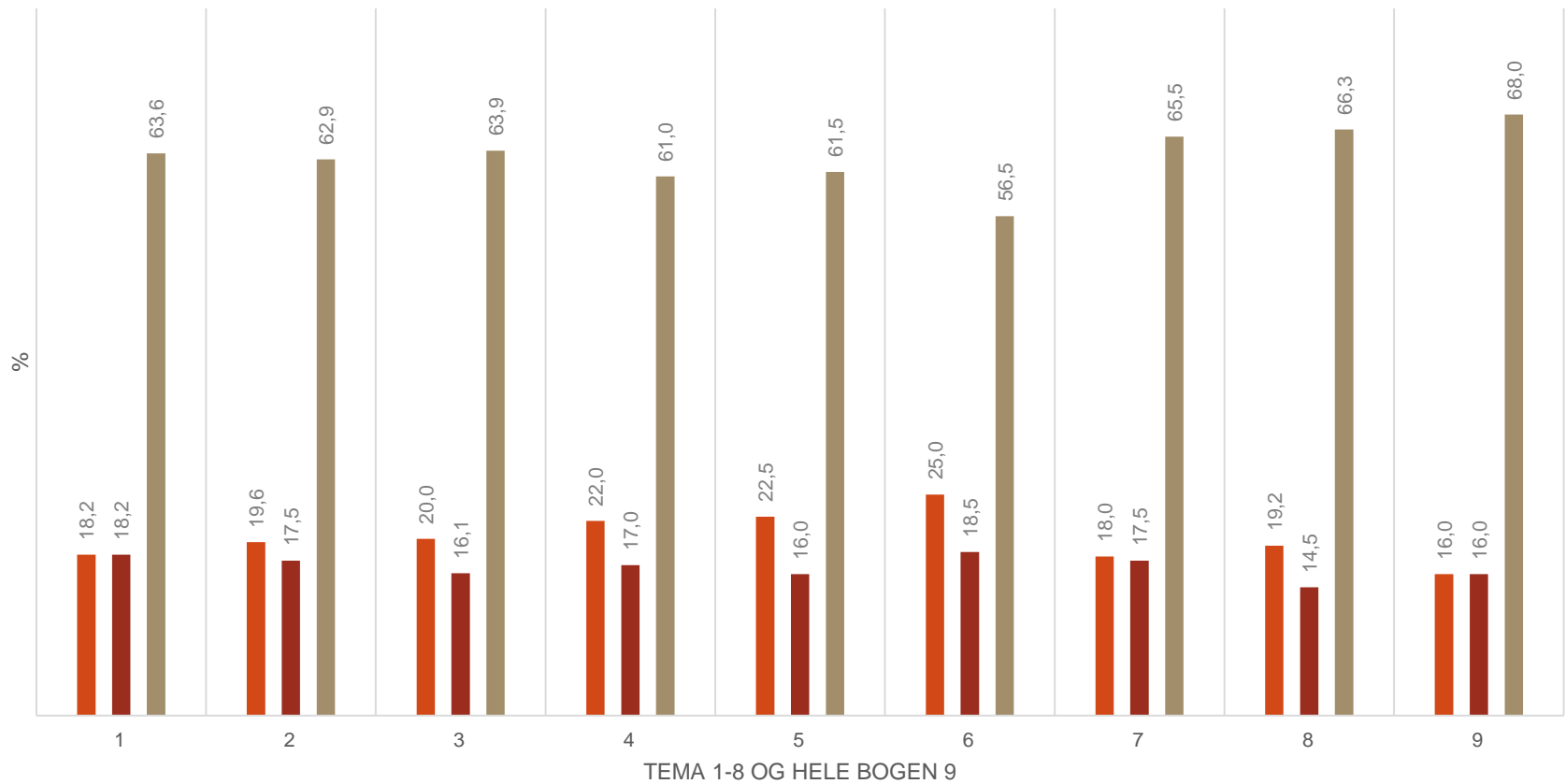
Hele EKKO i tal

EKKO Tema	LIX-tal	Ord- former	Alle ord	Procent 3+ gange	Procent 2 gange	Procent 1 gang
1-Skoleliv	29	1213	3719	20,1	16,1	63,8
2-Sport og motion	27	1402	4906	21,8	16,6	61,6
3-Spis dig glad	30	1099	3284	20,3	14,4	65,3
4-Livsstil	28	1049	3533	24,1	15,6	60,2
5-Kriminalitet	31	2367	9159	21,8	16,9	61,3
6-Kommunikation	27	1309	5168	24,7	13,9	61,4
7-Du og jeg og	23	516	1512	21,5	16,7	61,8
8-Fremtidsdrømme	34	1015	3148	19,2	14,5	66,3
Alle temaer	29	5771	34431	26,9	16,5	56,6

Hele Smil (2013)

SMIL - ORDFORRÁÐ - FREKVENNS

■ Tre og flere forekomster ■ To forekomster ■ Én forekomst

Hele SMIL i tal

SMIL-Tema	LIX-tal	Ord- former	Alle ord	Procent 3+ gange	Procent 2 gange	Procent 1 gang
1-Vikingerne	27	754	1994	18,2	18,2	63,6
2-Den farlige verden	24	769	2305	19,6	17,5	62,9
3-Tøj og tilbehør	24	1234	3940	20,0	16,1	63,9
4-Læs se hør	26	753	2336	22,0	17,0	61,0
5-Jagten	26	780	2781	22,5	16,0	61,5
6-Du er rigtig klog	24	806	2779	25,0	18,5	56,5
7-Jeg Danmark	29	1314	3805	18,0	17,5	65,5
8-Fremtiden	25	1015	3148	19,2	14,5	66,3
Alle temaer	27	808	2135	16,0	16,0	68,0

Frekvens af ord i SPORT

frekvens	ordformer	antal	beslægtet med islandsk	Internationale ord
100 - 179	at, og, en, i, jeg, det, er	7	6	
51 - 90	for, du, har, med, de, til, på	7	6	
41 - 50	Ikke, så, om, som	4	5	
21 - 40	man, skal, af, kan, men, der, den, var, et, vi, være, sig, op	13	8	
10 - 20	når, far, godt, sport, bliver, have, fordi, kun, god, da, mange, få, hvor, hun, synes, bolden	39	20	2
6-9	hvis, skriv, blive, hver, blev, min, selv, hele, sin, dag, jo, lidt, bare, din, kroppen, bruge, fodbold, snowboard, dyrke,	49	32	4
2-5	badminton, spiller, hjelm, humør, løber, klatre, skud, måned, ivrigt, sidemand, selvtillid, venner, knogler, hovedet, elsker, rejser	420	184	20
1	Ord som: Angreb, beklager, bekymringer, bevæger, begejstret, beskytte, skinneben, skramme, tålmodighed, udtrykke, bjergbestiger, synspunkt, voldelig,	863	199	63
N=1402				

Idrætsord i SPORT

	Antal grundord	Antal ordforme	Total
Idrætsord	33	36	101
Sportsfolk	17	20	31
Udstyr	34	41	69
Lokaliteter	6	11	11
Events/begivenheder	22	25	39
Bevægelser	29	41	67
Krop og skader	22	27	49
Egenskaber og resultater	41	55	106

EKKO (2013) tema SPORT (16/104 sider)

Fra læseplanen: Eleverne kan læse til nytte og glæde forskellige almene tekster med et rimeligt varieret ordforråd og vælge læsestrategier efter tekstens natur og formålet med læsningen.

- Læsbarhedsindeks i Ekko ($LIX = L_m + L_o$): 27
- $LIX < 30$: Meget letlæst = børnebøger
- Temaet "Sport" indeholder 1402 ordformer
- 863 ordformer forekommer én gang, dvs. 62%
- Antal sætninger: 428
- Sætningernes gennemsnitslængde: 11,46 ord
- Andel af lange ord: 15,57% ($L_o = L / O * 100$)

Afrunding af temaet SPORT

- 62% ordformer forekommer én gang
- Mange sammensatte ord komplicerer resultaterne
- Ordforråd indeholder begrænset antal ord omkring udøvelsen som sådan: *udstyr, hold, tøj, spilleregler, organisering* i større eller mindre sammenhænge som elever kan bruge til at *tale, læse, skrive om egen erfaring eller interesser*.
 - Eleverne kan vise at de er i stand til rimeligt at kommunikere om kendte emner,
 - Eleverne kan skrive en flydende, sammenhængende tekst og bruge forholdsvis korrekt sprog om emner de godt kender (den nationale læseplan, 2013).
- Tilknytning til Europarammens domæner er ikke åbenlys.

Teoretikere om ordforrådstilegnelse

- There is clearly a relationship between repetition and vocabulary learning (Elley, 1989; Laufer & Rozovski-Roitblat, 2011; Pellicer-Sanchez & Schmitt, 2010; Stahl & Fairbanks, 1986).
- The amount of repetition of words typically correlates with the chance of them being learned and around .45 (Saragi, Nation, & Meiter, 1978; Vidal, 2011) and is the major factor affecting vocabulary learning from reading (Vidal, 2011).
- Waring and Takaki (2003) found that at least eight repetitions of a word in a graded reader were needed to have a 50% chance of remembering the word three months later.
- McQuillan and Krashen assumed that learners would be able to read a wide range of texts with relative ease and speed.
- Cobb argued that the difficulty of the texts with their heavy load of unfamiliar vocabulary would make reading very slow and laboured.
- There were thus two aspects to their disagreement: (a) the heavy vocabulary load of unsimplified text, and (b) the quantity of input needed to repeatedly meet target words.

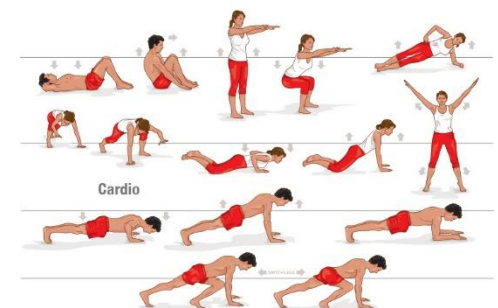
Opgavetyper i læsebogen

Lytteøvelser

Samtaleøvelser: par- og gruppearbejde

Skriveøvelser

- tilknyttet billeder
- efter et model i teksten
- dagbog, breve, postkort, brevkasse
- søge på Internettet
- proces skrivning
- opgaver tilknyttet personlige erfaringer og liv
- digte og slogans
- hvor man opgiver antal ord eller har andre kriterier
- historierouletter
- argumentation
- lister
- nyheder
- andet

Tilgange baseret på kognitiv engagement er baseret på teorier om hvor berigende udfordrende opgaver har på indlæringens kvalitet (Paris & Paris, 2001)

Rutineopgaver – træner isolerede færdigheder	Udfordrende opgaver – træner flere færdigheder ad gangen
<ul style="list-style-type: none"> • Repetition • Udfyldningsopgaver • Flervalgsspørgsmål • Opgavebøger • Svare faktaspørgsmål fra en tekst • Forskellige slags arbejdsark 	<ul style="list-style-type: none"> • Finde oplysninger • Fortolkning af oplysninger • Belyser og viser udvidet forståelse gennem argumentation og perspektivering af eksisterende viden • Evaluerer og vurderer oplysninger
<p>Rutineopgaver</p>	<p>Udfordrende opgaver</p>
<p>Begrænser elevernes muligheder for at</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ tage beslutninger ▪ styre valg af emne og aktiviteter ▪ begrænse variation af aktiviteter <p>Opfordrer til aktiviteter hvor eleven arbejder alene.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Opfordrer til engagement • Rummer muligheder til at <ul style="list-style-type: none"> • vælge • elevautonomi • sætte udfordrende mål • samarbejde • skabe egen forståelse/mening • Giver selvtillid

9 Lærernes ønsker på elevernes vegne

• Selvtillid og motivation

- At de ikke **bliver nervøse** eller bange hvis de ikke forstår når de bliver tiltalt på dansk
- At de **kan bruge de midler de har til rådighed** for videreudvikling af deres kompetencer
- At de **kan bruge deres eksisterende kompetencer** i en ny sammenhæng
- At de **er motiverede til at deltage i det nordiske**: bo, studere, arbejde
- At de **har selvtillid nok** til at bruge sproget
- At eleverne **er åbne for sprogets muligheder** og ikke giver op

• Kommunikation

- At de kan kommunikere
- At de kan bede om hvad de har brug for
- At de kan fortælle om sig selv
- At de kan bede andre om at tale tydeligt og forklare på en anden måde
- At bruge sproget når de rejser rundt
- At eleverne har tilstrækkelige kompetencer i de fire færdigheder til brug i dagligdagen

Kriterier for en tekst til brug i fremmedsprogsundervisningen

- En tekst skal være faktuel og tilpasset elevernes kontekst.
- En tekst er overholder grænser for længde, antal ord og har eksterne og udadrettede oplysninger.
- En tekst flyder nemt i læsning eller lytning.
- Ordforråd og syntaks ikke overskrider kriterier og den tilsigtede ramme.

Tekster og opgaver A2-B1 i testsituation

Formål	Teksttyper	Opgavetyper	Antal ord
Nærlæsning af bestemte oplysninger i en tekst tilpasset B1	Korte tekster, reklamer om sommerferie, film, bøger og en bestemt mængde oplysninger som findes i teksten.	Danne par af informationer og relevante steder i teksten.	200
Nærlæsning og overordnet forståelse af forfatterens, forståelse, holdninger, meninger og formål	En tekst om kendt emne af generel natur.	Flervalgsspørgsmål – tre muligheder	170/220
Forståelse af tekstens opbygning, kohæsion, kohærens	Sætninger er blevet fjernet fra teksten og fremstillet i en tilfældig orden bagest i dokumentet.	Elev indsætter sætningerne korrekte steder i teksten.	250/550

Målgruppe: 15 – 17 år gamle elever